

Vergaderjaar 2008–2009

31 925

Voordracht ter vervulling van een vacature van een lid van de Commissie van Toezicht betreffende de inlichtingen- en veiligheidsdiensten

Nr. 1

BRIEF VAN DE VICE-PRESIDENT VAN DE RAAD VAN STATE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 2 maart 2009

Ingevolge artikel 64 van de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten (Wiv) is er een commissie van toezicht betreffende de inlichtingen- en veiligheidsdiensten (CTIVD) ingesteld. Deze commissie bestaat uit drie leden, onder wie de voorzitter.

Artikel 65, tweede lid, van de Wiv bepaalt dat voor de benoeming van de leden door de Tweede Kamer der Staten-Generaal per vacature een voordracht van drie personen wordt gedaan waaruit de betrokken ministers van Algemene Zaken, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Defensie een keuze maken. Bij haar voordracht slaat de Tweede Kamer zodanig acht als haar dienstig voorkomt op een door de Vice-President van de Raad van State, de President van de Hoge Raad der Nederlanden en de Nationale ombudsman (verder te noemen: de aanbevelingscommissie) gezamenlijk opgemaakte aanbevelingslijst van ten minste drie kandidaten per vacature.

Bij brief van 14 augustus 2008 heeft de minister-president, minister van Algemene Zaken, de aanbevelingscommissie in kennis gesteld van het aanstaande vertrek van de heer B.A. Lutken per 1 juli 2009 en de Tweede Kamer en de aanbevelingscommissie verzocht de benoemingsprocedure te starten, teneinde per 1 juli 2009 een nieuw lid van de CTIVD te kunnen benoemen.

Bij brief van 10 februari 2009, ontvangen op 24 februari 2009, heeft de minister-president, minister van Algemene Zaken, de Tweede Kamer en de aanbevelingscommissie in kennis gesteld dat ook mevrouw mr. I.P. Michiels van Kessenich-Hoogendam, thans tevens voorzitter van de CTIVD, heeft aangegeven niet voor herbenoeming in aanmerking te willen komen. Met ingang van 1 juli 2009 zal haar eveneens eervol ontslag worden verleend. Verzocht is de benoemingsprocedure voor een nieuwe voorzitter te betrekken bij de lopende procedure voor een nieuw lid.

Met betrekking tot het laatste verzoek van de minister-president merkt de aanbevelingscommissie het volgende op.

In de eerste plaats is ons gebleken dat mevrouw mr. I.P. Michiels van Kessenich-Hoogendam tot lid en voorzitter is benoemd met ingang van 1 juni 2003, hetgeen betekent dat haar, gelet op de benoemingstermijn van zes jaar, met ingang van 1 juni 2009 ontslag verleend dient te worden. Het ministerie van Algemene Zaken heeft inmiddels aangegeven dat de datum van 1 juli 2009 inderdaad een omissie is en dat 1 juni 2009 aangehouden dient te worden. Gelet op het vervolg van de procedure is het goed in de voortgang hiermee rekening te houden.

Het tweede dat de aanbevelingscommissie wenst op te merken is dat in de brief van de minister-president gesproken wordt over een benoemingsprocedure «voor een nieuwe voorzitter». Artikel 65, eerste lid, van de Wiv spreekt over een commissie bestaande uit drie leden, onder wie de voorzitter. Het tweede lid, dat handelt over de benoemingsprocedure, spreekt ook over «de leden». Naar de mening van de aanbevelingscommissie dient hieruit afgeleid te worden dat er geen zelfstandige procedure gevoerd dient te worden voor de benoeming van een voorzitter, maar dat uit de drie leden een voorzitter wordt benoemd. Hoewel de Wiv daarover niet spreekt, is het zeer aannemelijk dat de bevoegdheid om de voorzitter voor te dragen berust bij de betrokken ministers. Immers uw Kamer kan in haar aanbeveling nog afwijken van de aanbeveling gedaan door onze aanbevelingscommissie en vervolgens kunnen de betrokken ministers nog afwijken van de aanbeveling van de Kamer. In laatste instantie bepalen de betrokken ministers de enkelvoudige voordracht aan de Koningin en kunnen daarbij aangeven welk lid tevens tot voorzitter benoemd dient te worden.

Het is om deze reden dat de aanbevelingscommissie u een aanbeveling voorlegt van drie kandidaten per vacature voor lid van de CTIVD.

Omtrent het verloop van de door de aanbevelingscommissie tot nu toe gevoerde procedure merk ik het volgende op.

De aanbevelingscommissie heeft op twee manieren bekendheid gegeven aan de vacature voor lid van de CTIVD. Er is begin december 2008 een advertentie geplaatst in het NRC Handelsblad, de Volkskrant, SC en Binnenlands Bestuur. De advertentietekst treft u bijgevoegd aan. Daarnaast heeft de aanbevelingscommissie diverse personen benaderd, die naar de mening van de aanbevelingscommissie voor de functie uitermate geschikt zouden kunnen zijn, met de vraag of zij voor de functie belangstelling zouden hebben en daarop dan zouden willen solliciteren. In totaal hebben 50 kandidaten op de vacature gereageerd. Met twaalf kandidaten heeft de aanbevelingscommissie vervolgens een gesprek gevoerd. Naar aanleiding van deze gesprekken is het de aanbevelingscommissie thans mogelijk een aanbeveling aan uw Kamer te doen van twee maal drie personen voor de ontstane vacatures. Alle zes kandidaten zijn naar het oordeel van de aanbevelingscommissie geschikt om tot lid van de CTIVD te worden benoemd. De lijsten die u hierbij aantreft zijn daarom in alfabetische volgorde opgesteld (zie ook kamerstuk 31 925, nr. 2).

Bij de bepaling van de lijsten heeft de aanbevelingscommissie acht geslagen op de volgende twee punten. Door het vertrek van heer Lutken neemt de operationele ervaring binnen de CTIVD af. Aanvulling op dat gebied is derhalve gewenst. Daarnaast bepaalt de Wiv in artikel 65, vierde lid, dat ten minste twee van de drie leden, onder wie de voorzitter, de graden Bachelor en Master op het gebied van het recht, het doctoraat in de rechtsgeleerdheid, of het recht om de titel meester te voeren dienen te hebben verkregen.

Gedurende de procedure heeft de aanbevelingscommissie ervaren dat het laatste criterium op problemen kan stuiten. Gebleken is dat er zich situaties kunnen voordoen waarbij een kandidaat voor de functie van lid van

de CTIVD, die niet voldoet aan het genoemde vereiste, niettemin een opleiding en achtergrond heeft die hem of haar gekwalificeerd maakt voor het vervullen van de functie. Er bestaat in dergelijke gevallen naar het oordeel van de aanbevelingscommissie onvoldoende grond om strikt vast te houden aan het vereiste zoals beschreven in artikel 65, vierde lid, van de Wiv.

De aanbevelingscommissie zal op dit punt de minister-president vragen een wetswijziging te overwegen, inhoudende dat bij wijze van uitzondering het mogelijk is dat slechts één lid van de CTIVD de graden Bachelor en Master op het gebied van het recht, het doctoraat in de rechtsgeleerdheid, of het recht om de titel meester te voeren heeft verkregen.

Uw Kamer zal nu de aanbeveling aan de betrokken ministers dienen te doen en een prioriteitsvolgorde dienen te bepalen in aangedragen kandidaten. De aanbevelingscommissie zou haar weging en keuze bij de zes kandidaten graag mondeling willen toelichten. Zij is u erkentelijk dat daartoe reeds een afspraak kon worden gemaakt met een delegatie uit de Vaste Commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties op donderdag 5 maart aanstaande om 15.00 uur.

Wellicht ten overvloede merkt de aanbevelingscommissie tot slot nog op dat de minister-president in zijn brieven van 14 augustus 2008 en 10 februari 2009 de zinsnede heeft opgenomen dat de aanbeveling van de aanbevelingscommissie aan de Tweede Kamer van rechtswege na een verloop van een termijn van zes weken aangemerkt wordt als voordracht aan de regering. Deze bepaling is echter nog geen geldend recht. Zij maakt deel uit van een wijziging van de Wiv, die op dit moment aanhangig is bij de Eerste Kamer der Staten-Generaal. Het voorlopig verslag is inmiddels uitgebracht en de Eerste Kamer is in afwachting van de memorie van antwoord.

In overeenstemming met de procedure hebben wij de kandidaten laten weten dat hun namen in dit stadium van de benoemingsprocedure niet in de openbaarheid zullen komen. Tevens hebben wij aangegeven dat de voordracht van uw Kamer uiteraard wel een openbare zal zijn.

Spoedshalve zend ik een afschrift van deze brief aan de voorzitter van de Vaste Commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

De Vice-President van de Raad van State,
H. D. Tjeenk Willink

Bijlage:**Aanbeveling**

Aanbeveling (in alfabetische volgorde) van de aanbevelingscommissie, bestaande uit de Vice-President van de Raad van State, de President van de Hoge Raad der Nederlanden en de Nationale ombudsman, op grond van artikel 65, tweede lid van de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal voor een lid van de commissie van toezicht als bedoeld in artikel 64 e.v. van de wet.

Vacature (nadruk op operationele ervaring)

- a. De heer drs. J.W. Holtslag.
- b. De heer E.T. van Hoorn.
- c. De heer B.R. Visser MPA.